

PAKIET MATERIAŁÓW DYDAKTYCZNYCH

do kształcenia na odległość dla nauczycieli
geografii szkoły ponadpodstawowej

Projekt „Wsparcie placówek doskonalenia nauczycieli i bibliotek pedagogicznych w realizacji zadań związanych z przygotowaniem i wsparciem nauczycieli w prowadzeniu kształcenia na odległość”

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Materiał opracowany w ramach grantu przez Powiatowy Ośrodek Doskonalenia
Nauczycieli w Kluczborku

Spis treści	
PAKIET MATERIAŁÓW DYDAKTYCZNYCH.....	1
WSTĘP.....	3
PROBLEMATYKA PRACY ZDALNEJ.....	5
SCENARIUSZ 1 z 1	10

WSTĘP

O nauczaniu zdalnym uwag kilka...

Pierwsze doświadczenia nauczania zdalnego podczas wymuszonej przez COVID 19 społecznej izolacji zdążyły się już doczekać różnych opracowań wynikających z przeprowadzonych badań i analiz. Każdy z uczestników tego procesu pamięta powszechną mobilizację wszystkich sił i środków od 12 marca do końca czerwca 2020 roku, skierowanych na organizację zdalnego nauczania i przygotowania rad pedagogicznych poprzez natychmiastowe szkolenia do obsługi nieodpłatnych narzędzi internetowych (najczęściej Microsoft Teams), związany z tym chaos stosowania różnych narzędzi w zależności od umiejętności informatycznych oraz powolne przyjmowanie wspólnych rozwiązań dla szkół. W tej sytuacji trudnym momentem okazało się zalecenie realizacji podstawy programowej. Zdobywający nowe umiejętności cyfrowe nauczyciele (dodajmy na własnym sprzęcie często dzielonym z rodziną) musieli nagle dostosowywać treści programowe do wymogów lekcji zdalnej wraz z przygotowaniem materiałów dydaktycznych, co zabierało więcej czasu niż przygotowanie do tradycyjnej lekcji. I nauczyciele i uczniowie zostali bardziej obciążeni wykonywaniem swoich obowiązków. W roku szkolnym 2020/2021 sytuacja stała się bardziej ustabilizowana. Szkoły opracowały procedury regulujące organizację procesu nauczania - uczenia się, jednak przyjęte rozwiązania często charakteryzowały się przerostem dokumentacji potwierdzającej zrealizowanie przypisanych obowiązków przez nauczycieli kosztem prowadzonych zajęć i większego zaangażowania w sprawy uczniów. Faktowi nadmiernego dokumentowania obowiązków wykładowców profesor Mirosława Nowak-Dziemianowicz przypisuje pojawienie się autorytarnego stylu zarządzania, wynikającego z ograniczonego zaufania.¹

Tymczasem to, co najważniejsze w nauczaniu zachodzi między nauczycielem a uczniem. Nauczyciel jako wykonawca zadań edukacyjno-wychowawczych musi mieć komfort pracy i samodzielności w dostosowaniu treści i formy kształcenia, doboru metod adekwatnie do zdiagnozowanych potrzeb zespołów klasowych

---

¹ Nowak-Dziemianowicz M., (10 grudnia 2020) *Między kontrolą a troską - podejście krytyczne w naukach społecznych*. Wykład podczas ogólnopolskiej konferencji „Funkcjonowanie szkoły w czasie trudnym” w Wyższej Szkole Zarządzania i Administracji w Opolu (online)

i poszczególnych uczniów, co staje się szczególnie trudne w ekstremalnej sytuacji zdalnego kontaktu. Zatem zaufajmy nauczycielom, czas poświęcony na „papierologię” oddajmy uczniom.

Jaka wobec tego jest rola nauczyciela w edukacji zdalnej?

Najogólniej i metaforycznie ujmując przywołam określenie wykorzystane przez Marzenę Jasińską „dorosły jako latarnia morska”², które sytuuje nauczyciela jako stały, dobrze widoczny punkt, wskazujący właściwą drogę w odmętach sytuacji kryzysowej. Żeby wspierać uczniów w sytuacji permanentnego zagrożenia (śmierci bliskich lub sąsiadów, strachu o własne zdrowie, dramatycznych sytuacji rodzinnych wynikających z utraty pracy, niewiadomej co do przyszłości) poprzez prowadzenie lekcji zdalnych musi mieć czas na chwilę rozmowy, zagajenie, zwrócenie się indywidualne do uczniów, czy zapytanie o ważne dla nich sprawy. Powinien z dużym taktem oraz wiedzą psychologiczno-pedagogiczną budować relacje z uczniami oparte na zaufaniu. Tylko wtedy zwrócą się z indywidualnymi problemami. Nie możemy pracować z uczniami bez uwzględniania ich emocji. Żeby dbać o dobre samopoczucie uczniów i wyniki ich nauki nauczyciel powinien również być dobrym obserwatorem (indywidualne zachowania uczniów i podczas pracy w grupach) i diagnostą (diagnozowania osiągnięć). Z kolei rola tutora indywidualizującego ścieżkę kształcenia dla potrzeb konkretnego ucznia w trybie zdalnym wymaga konsultacji lub dodatkowych zajęć. Zapewne można przytoczyć jeszcze inne role nauczyciela, wszystkie jednak opierają się na „intelekcie - podstawowym narzędziu pracy nauczyciela”³.

Szczególnie w tych trudnych czasach bądźmy myślącymi nauczycielami i miejmy świadomość odpowiedzialności za to, czego i jak uczymy.

---

² Jasińska M., (2021) *Co przeżywa uczeń podczas edukacji zdalnej? O uczniowskich lękach, kryzysach, niepokojach, zmartwieniach i wspierającej roli nauczyciela*. Wykład podczas XVI Forum Edukacyjnego „Jak szkoła wychowuje? PODN w Kluczborku 2021 (online)

³ Nikitorowicz J.(2020), *Nowe zadania nauczyciela w czasie dynamicznych zmian społeczno-kulturowych*. Wykład podczas międzynarodowej konferencji „Funkcjonowanie szkoły w czasie trudnym” w Wyższej Szkole Zarządzania i Administracji w Opolu (online)

PROBLEMATYKA PRACY ZDALNEJ

„Profesjonalny nauczyciel to doradca edukacyjny, który pomaga dziecku (przy pomocy całej swojej wiedzy i wszystkich swoich umiejętności) stać się samodzielnym, dojrzałym człowiekiem, odpowiedzialnym za siebie, w tym także za własny proces edukacji. Ale żeby tak było – trzeba ucznia tego wszystkiego nauczyć.

[Materiały szkoleniowe „Profesor XXI w. – diagnostyka edukacyjna”

szkolenie dla nauczycieli - ORE Warszawa www.ore.edu.pl]

Mając na uwadze konieczność uczenia przez działanie w nowej rzeczywistości, w której zasoby cyfrowe oraz narzędzia multimedialne są nieodzowną częścią bazy dydaktycznej nauczyciela, mając dostęp do różnych aplikacji internetowych można się zastanowić na tym, co będzie odpowiednie dla nauczycieli i będzie stanowiło ułatwienie ich pracy? Ostatnie lata pokazały, że nauczyciele są w stanie dokonać trafnych wyborów, pomimo ograniczeń technicznych, czasem braku wiedzy informatycznej. Poprzez dostęp do szkoleń oraz ogromne chęci, są w stanie zdobyć nowe umiejętności w bardzo krótkim czasie. Działania Ośrodka Rozwoju Edukacji, poprzez umożliwienie realizację projektu „Wsparcie placówek doskonalenia nauczycieli i bibliotek pedagogicznych w realizacji zadań związanych z przygotowaniem i wsparciem nauczycieli w prowadzeniu kształcenia na odległość” udostępnił nie tylko narzędzia pracy w formie bogatej w zasoby dydaktyczne Zintegrowanej Platformy Edukacyjnej - ZPE (<https://epodreczniki.pl>). Umieszczone materiały w formie modułów tematycznych, do których można wracać w miarę potrzeby, dostępne w każdej chwili, ułatwiają pracę i pozwalają na wykorzystywanie różnych możliwości cyfrowych. Zagadnienia ogólne z dydaktyki zdalnego nauczania, ale również graficzny pokaz możliwości realizowania działań na ZPE oraz innych platformach takich jak MS TEAMS, ZOOM, GOOGLE MEET oraz materiały dotyczące organizowania zajęć zdalnych, metodyki, monitorowania i oceniania postępów uczniów w procesie edukacji, informacji dotyczących zagrożeń wynikających z bezkrytycznego stosowania cyfryzacji pozwalają uzyskać wsparcie dydaktyczne i merytoryczne. Liderzy prowadzący szkolenia z poszczególnych działów tematycznych stanowili wsparcie nauczycieli w przygotowaniu materiałów i pomocy dydaktycznych niezbędnych do bieżącej pracy z uczniem w systemie zdalnym. To pod ich kierunkiem tworzone były scenariusze lekcji, które opracowano

w celu wymiany doświadczeń i wykorzystania w różnym zakresie edukacji szkolnej od przedszkola do szkoły ponadpodstawowej. Nabyte przez nauczycieli umiejętności podczas projektu w zakresie kształcenia na odległość, pozwolą nadać zajęciom lekcyjnym charakter interdyscyplinarny oraz ułatwią zrozumienie i opanowanie treści dydaktycznych.

Nauczanie zdalne – najważniejsze wnioski

(wybór z ogólnopolskich i regionalnych badań uczniów i nauczycieli)

Organizacja i warunki pracy zdalnej	
Na etapie szkoły podstawowej	Na etapie szkoły ponadpodstawowej
<p>W zakresie organizacji nauki zdalnej</p> <p>Wspólne problemy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kłopoty ze sprzętem i dostępem do internetu • dzielenie sprzętu z rodzeństwem lub rodzicami, ograniczone możliwości dostępu do internetu • niechęć do pokazywania przestrzeni domowej (wystrój + zachowania członków rodziny) • rozważne układanie planu zajęć, przemyślenie czasu trwania jednostki lekcyjnej 	
Różne problemy	
<ul style="list-style-type: none"> • słaby stopień kompetencji cyfrowej rodziców • konieczność towarzyszenia dziecku w zajęciach online, szczególnie w klasach I- III • nakładanie się czasu pracy zawodowej (własnej) z czasem dziecka, które wymaga wsparcia 	<ul style="list-style-type: none"> • zmęczenie cyfrowe • zbyt duże obciążenie materiałem • słaba motywacja
W zakresie przygotowania i prowadzenia zajęć	
<p>Wspólne problemy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • niewystarczające umiejętności informatyczne uczniów i nauczycieli • nadmierne obciążenie materiałem do nauki 	

<ul style="list-style-type: none"> • za dużo zadań i kart pracy do wykonania w domu • za duże obciążenie czasowe • zmęczenie i rozdrażnienie cyfrowe (cały dzień: komputer, telefon) • za mało zajęć indywidualnych i grupowych z pedagogiem i psychologiem dla dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi 	
Różne problemy:	
<ul style="list-style-type: none"> • brak zróżnicowanego planu zajęć w perspektywie tygodnia • brak przygotowania rodziców do pomocy dzieciom w zakresie języków obcych 	<ul style="list-style-type: none"> • mało prowadzenia zajęć w grupach • brak integracji uczniów • brak motywacji do nauki • przejawianie problemów wychowawczych • absencja uczniów • logowanie się na lekcjach i zajmowanie się innymi sprawami przy wyłączonej kamerce, pozorna obecność
W zakresie dobrego samopoczucia uczniów:	
Wspólne problemy:	
<ul style="list-style-type: none"> • uzależnienie od komputera i telefonu • brak kontaktu z rówieśnikami • brak angażowania się we wspólne działania (integracja w grupie) • brak wsparcia emocjonalnego • brak samodyscypliny • niemożność realizowania zainteresowań • pojawianie się niepewności i uczucia zagubienia 	
Różne problemy:	
<ul style="list-style-type: none"> • strach przed szybkim tempem pracy • odzwyczajenie od systematyczności 	<ul style="list-style-type: none"> • braki w przygotowaniu do egzaminu maturalnego • strach przed nerwowym i szybkim nadrabianiem i przeładowaniem

<ul style="list-style-type: none"> • strach przed sprawdzianami z wiedzy za ubiegły rok 	<p>materiału oraz zbyt częstymi sprawdzianami</p> <ul style="list-style-type: none"> • „przybieranie masek” (udawanie kogoś, kim nie są)
<p>Wskazówki dla:</p>	
<p>dyrektorów</p>	<p>nauczycieli</p>
<ol style="list-style-type: none"> 1. Zorganizuj pracę szkoły w oparciu o przepisy, uwzględniając specyfikę szkoły i bezpieczeństwo uczniów 2. Zadbaj o właściwą dokumentację, nie przesadzaj z jej ilością. 3. Określ jasne dla uczniów, rodziców i nauczycieli procedury i sposoby komunikacji ze szkołą. 4. Zadbaj o wspieranie nauczycieli poprzez formy doskonalenia adekwatne do potrzeb i zabezpieczenie sprzętu (dydaktyka nauczania zdalnego). 5. Sprawdź, w jaki sposób są monitorowane postępy uczniów, potwierdzanie uczniów w zajęciach, realizacja podstawy programowej. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozpoznaj warunki do edukacji zdalnej uczniów. 2. Monitoruj przyczyny nieobecności uczniów. 3. Zalecaj włączanie kamerek na zajęciach. 4. Wymagaj od uczniów zgłaszania odejścia od komputera. 5. Dbaj o dobrą atmosferę, nawiązuj kontakt z uczniami. 6. Rozmawiaj z uczniami na lekcjach wychowawczych o ich trudnych sprawach, upewnij się, jakie tematy są dla nich nowe. 7. Przeanalizuj, zweryfikuj treści kształcenia. 8. Pracuj nad doskonaleniem metodyki lekcji zdalnej. 9. Diagnozuj stany emocjonalne uczniów. 10. Dydaktyczny proces ekranowy przedziel innymi działaniami
<p>Rodziców</p>	<p>Uczniów</p>
<ol style="list-style-type: none"> 1. Zorganizuj dziecku miejsce pracy. 2. Dbaj o systematyczny rytm dnia. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Miej stałe miejsce pracy. 2. Ułóż porządek dnia i przestrzegaj go.

<p>3. Niech dziecko ma wpływ na organizację samodzielnego wykonywania zadań (tempo i przerwy).</p> <p>4. Kontaktuj się z nauczycielami.</p> <p>5. Wpływnaj na pozytywne nastawienie do zdalnej pracy szkoły</p> <p>6. Wyznacz limit dzienny przed komputerem.</p>	<p>3. Stosuj przerwy (oderwanie wzroku od komputera, odejście od biurka, spacer).</p> <p>4. Poznaj nowe możliwości technologiczne.</p> <p>5. Spróbuj przestrzegać równowagi między zajęciami szkolnymi a odpoczynkiem</p>
--	---

Bibliografia:

1. Grębowiec B., Jagło S., (2020) *O sytuacji rodziców uczniów w czasie edukacji zdalnej związanej z pandemią koronawirusa w świetle badania ankietowego*, [w:] Modelowe Nauczanie. Opolski Przegląd Edukacyjny, Nr 1-2/2020 (na podstawie wniosków z badania przeprowadzonego na temat organizacji i realizacji nauki zdalnej w szkołach podstawowych i ponadpodstawowych w maju 2020 roku w Opolu)
2. Na podstawie badania ankietowego przeprowadzonego przez Marka Leśniaka, dyrektora ZSZ w Oleśnie we wrześniu 2021 roku na temat: Jak szkoła powinna pomóc Ci w bezpiecznym powrocie do codziennych zajęć po zdalnym nauczaniu?
3. Powrót do edukacji stacjonarnej.[w:] Dyrektor Szkoły, Nr 8, sierpień 2021r.
4. Szkoła ponownie czy szkoła od nowa? Jak wygląda powrót do stacjonarnej edukacji? <https://ceo.org.pl/publikacje/rozwoj-szkoly-i-doskonalenie/szkola-ponownie-czy-szkola-od-nowa-jak-wyglada-powrot-do> [dostęp: 20.11.2021]
5. Pyżalski J., (2020) *Edukacja w czasach pandemii wirusa COVID-19. Z dystansem o tym, co robimy obecnie jako nauczyciele*, 15 kwietnia 2020 (w serwisie)
6. Klimowicz A, (2021)Dyrektor Szkoły Nr 1/2021
7. Obuchowska J.,(2020) *Praca zdalna- wskazówki dla nauczycieli*, [w:] Życie Szkoły 3-4,
8. Grzyb T. (2020), „Funkcjonowanie szkoły w czasie trudnym” konferencja WUP w Opolu 10 grudnia 2020

SCENARIUSZ 1 z 1

SCENARIUSZ ZAJĘĆ DLA:

klasy II technikum

PROWADZONYCH PRZEZ:

nauczyciela geografii

TEMAT:

Świat roślin i zwierząt oraz działania na rzecz ochrony przyrody na przykładzie ekspozycji muzealnej

CELE KSZTAŁCENIA-WYMAGANIA OGÓLNE:

Wiedza geograficzna

- Rozumienie prawidłowości w zakresie funkcjonowania środowiska geograficznego oraz wzajemnych zależności w systemie człowiek – przyroda;
- Rozumienie zasad racjonalnego gospodarowania zasobami przyrody i zachowania dziedzictwa kulturowego.

Kształtowanie postaw

- Podejmowanie refleksji nad pięknem i harmonią świata przyrody, krajobrazów przyrodniczych i kulturowych oraz osiągnięciami cywilizacyjnymi ludzkości;
- Rozumienie potrzeby racjonalnego gospodarowania w środowisku geograficznym zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju, ochrony elementów dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego oraz konieczności rekultywacji i rewitalizacji obszarów zdegradowanych;
- Kształtowanie więzi emocjonalnych z najbliższym otoczeniem, regionem oraz krajem ojczystym.

TREŚCI NAUCZANIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE:

- Rolnictwo, leśnictwo i rybactwo: czynniki rozwoju rolnictwa, struktura użytków rolnych, obszary upraw i chów zwierząt, zrównoważona gospodarka leśna, rybactwo (morskie i śródlądowe, akwakultura).
- Człowiek a środowisko geograficzne – konflikty interesów: wpływ działalności człowieka na atmosferę na przykładzie smogu, inwestycji hydrologicznych na środowisko geograficzne, rolnictwa, górnictwa i turystyki na środowisko geograficzne, transportu na warunki życia i degradację środowiska

przyrodniczego, zagospodarowania miast i wsi na krajobraz kulturowy, konflikt interesów człowiek

- Środowisko, procesy rewitalizacji i działania proekologiczne.

UCZEŃ:

- wyjaśnia zróżnicowanie przestrzenne wskaźnika lesistości na świecie i w Polsce, przedstawia wielorakie wartości lasu oraz uzasadnia konieczność racjonalnego gospodarowania zasobami leśnymi zgodnie z zasadami zrównoważonej gospodarki leśnej i ochrony przyrody;
- wykazuje znaczenie przyrodnicze, społeczne i gospodarcze lasów;
- analizuje przykłady degradacji krajobrazu kulturowego miast i terenów wiejskich,
- wyjaśnia rolę planowania przestrzennego w jego kształtowaniu i ochronie oraz wskazuje możliwości działań własnych służących ochronie krajobrazów kulturowych Polski;
- identyfikuje konflikty interesów w relacjach człowiek – środowisko i rozumie potrzebę ich rozwiązywania zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju oraz podaje własne propozycje sposobów rozwiązania takich konfliktów;
- przyjmuje postawę współodpowiedzialności za stan środowiska przyrodniczego Ziemi.

METODY PRACY:

- techniki multimedialne
- praca z wykorzystaniem platformy MS TEAMS
- pogadanka połączona z wykładem
- Zintegrowana Platforma Edukacyjna

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

- komputer z dostępem do usługi MS TEAMS
- Zintegrowana Platforma Edukacyjna
- podręcznik do geografii: Rachwał T., Oblicza geografii (2020) Nowa Era
- materiały:

Ośrodek Kultury Leśnej w Gołuchowie <https://www.okl.lasy.gov.pl/122>

[dostęp: 29.10.2021]

Nadleśnictwo Radomsko Wystawa zwierzęta łowne i ptaki drapieżne
https://radomsko.lodz.lasy.gov.pl/wydarzenia/-/asset_publisher/1M8a/content/wystawa-zwierzeta-lowne-i-ptaki-drapiezne-?_101_INSTANCE_1M8a_viewMode=view&redirect=https%3A%2F%2Frado msko.lodz.lasy.gov.pl%2Fwydarzenia%2F-%2Fasset_publisher%2F1M8a%2Fcontent%2Fwystawa-zwierzeta-lowne-i-ptaki-drapiezne-#.YYE2GHRdjlU [dostęp: 29.10.2021]

Przyroda: <https://www.lazienki-krolewskie.pl/pl/edukacja/programy-dla-przedszkoli-i-szkol/lekcje-muzealne-online/szkoly-podstawowe-i-srednie-lekcje-przyrodnicze-dla-klas-i-v> [dostęp: 29.10.2021]

Muzeum Fauny i Flory Morskiej i Śródlądowej
<https://muzeum.jaworze.pl/filmy/#page-content> [dostęp: 29.10.2021]

PRZEWIDYWANY CZAS:

1 godzina dydaktyczna - 45 minut (w tym 20 minut pracy własnej ucznia)

PROPONOWANY PRZEBIEG ZAJĘĆ:

I. FAZA WSTĘPNA

1. Czynności organizacyjne (ok.5 minut)

Nauczyciel i uczniowie logują się do szkolnego MS TEAMS, powitanie, nauczyciel sprawdza obecność w dzienniku elektronicznym.

2. Nauczyciel podaje temat i cele lekcji, cel ogólny oraz cele szczegółowe, które będą osiągane przez uczniów na lekcji.

CELE OGÓLNE:

- rozbudzanie u młodzieży konieczności kontaktu z przyrodą
- rozwijanie zainteresowania środowiskiem człowieka i zwierząt

CELE SZCZEGÓLNE:

Uczeń potrafi:

- rozpoznać wybrane gatunki fauny i flory
- przyporządkować poszczególnym gatunkom zwierząt środowisko ich bytowania
- wyjaśnić zagrożenia dla poszczególnych gatunków zwierząt, jakie wynikają z procesów i przemian środowiskowych
- wskazać podejmowane działania na rzecz ochrony zwierząt i środowiska.

II. FAZA WŁAŚCIWA

1. Prezentowanie przez nauczyciela zadań do wykonania i praca własna uczniów (ok. 20 minut).

Nauczyciel podaje uczniom na czacie MS TEAMS link do strony z ekspozycjami fauny i flory wskazanymi w tematyce lekcji oraz pytania niezbędne do osiągnięcia celów lekcji:

Pytania zadawane przez nauczyciela:

- Jakie gatunki roślin i zwierząt występują na ekspozycji muzealnej?
- Na jakich kontynentach występują eksponowani przedstawiciele fauny i flory?
- Czy można spotkać prezentowane zwierzęta na wolności?
- Jakie zwierzęta i rośliny znajdują się na przedstawionych przez nauczyciela zdjęciach?
- Jakie środowisko przyrodnicze jest niezbędne, aby utrzymać niezmienny stan roślin i zwierząt?
- Które z prezentowanych na ekspozycji muzealnej zwierząt możemy spotkać podczas spacerów w naszych lasach? Czy musimy zachować ostrożność podczas spotkania z tymi zwierzętami?
- Co musimy zrobić, aby chronić zwierzęta przed ich wrogami naturalnymi?
- Jakie zagrożenia dla zwierząt leśnych mogą wystąpić ze strony człowieka?
- Co należy zrobić, żeby zabezpieczyć środowisko bytowania zwierząt wolno żyjących, jakie podjąć kroki?

2. Uczniowie oglądają wystawę muzealną, wirtualnie zwiedzają ekspozycję wykonują notatkę z pokazu.

3. Nauczyciel odczytuje pytania, które zostały umieszczone na czacie i czeka na odpowiedzi uczniów

Uczniowie odpowiadają na pytania nauczyciela, przesyłając informacje za pomocą czatu, podają przykłady zebrane podczas pracy własnej, korzystają z wykonanych notatek.

4. Nauczyciel prowadzi dyskusję kontrolowaną.

III. FAZA PODSUMOWUJĄCA (ok. 10 min)

1. Podsumowanie wypowiedzi uczniów (ok. 5 minut).

Nauczyciel podsumowuje odpowiedzi uczniów, wskazuje możliwości rozwiązań podczas dalszej własnej pracy, określa drogi dochodzenia do rozwiązań i uzyskania odpowiedzi na pytania.

EWALUACJA ZAJĘĆ: (ok. 5 minut)

Nauczyciel ocenia wypowiedzi uczniów określa zakres wykonanych przez nich prac, uzasadniając wystawioną ocenę z odpowiedzi oraz zaangażowanie w dyskusji.

WSKAZANIA DLA UCZNIÓW ZE SPECJALNYMI POTRZEBAMI

EDUKACYJNYMI:

- wydłużenie czasu pracy przy zadaniach w aplikacjach dla uczniów tego wymagających;
- wskazanie powiększenia czcionki (dla uczniów słabowidzących);
- skupianie uwagi na pojęciach kluczowych (dla uczniów ze spektrum autyzmu);
- rozszerzanie zadań np. o ilościowe dane dot. omawianych zagadnień (dla uczniów zdolnych).

BIBLIOGRAFIA:

Rachwał T, Oblicza geografii (2020) Nowa Era, Warszawa

NETOGRAFIA:

1. <https://www.okl.lasy.gov.pl/122> [dostęp: 29.10.2021r.]
2. https://radomsko.lodz.lasy.gov.pl/wydarzenia/-/asset_publisher/1M8a/content/wystawa-zwierzeta-lowne-i-ptaki-drapieżne-?_101_INSTANCE_1M8a_viewMode=view&redirect=https%3A%2F%2Fradomsko.lodz.lasy.gov.pl%2Fwydarzenia%2F-%2Fasset_publisher%2F1M8a%2Fcontent%2Fwystawa-zwierzeta-lowne-i-ptaki-drapieżne-#.YYE2GHrdjIU [dostęp: 29.10.2021]
3. Łazienki Królewskie <https://www.lazienki-królewskie.pl/pl/edukacja/programy-dla-przedszkoli-i-szkol/lekcje-muzealne-online/szkoly-podstawowe-i-srednie-lekcje-przyrodnicze-dla-klas-i-v> [dostęp: 29.10.2021]
4. Muzeum w Jaworze <https://muzeum.jaworze.pl/filmy/#page-content> [dostęp: 29.10.2021]

ZALĄCZNIKI: Zdjęcia zaprezentowane przez nauczyciela podczas ewaluacji zajęć:

Zdjęcie nr 1. Grzyby leśne- borowik szlachetny

Źródło: zasoby własne

Zdjęcie nr 2 - Owoce runa leśnego- maliny leśne

Źródło: zasoby własne

Zdjęcie nr 3. Padalec zwyczajny

Źródło: zasoby własne